

Тема: Правова вікторина

Мета: уточнити і закріпити знання учнів з питань прав і відповідальності неповнолітніх.

Обладнання:

Хід вікторини

Вступне слово вчителя.

З правовими питаннями ми зустрічаємося дуже часто. Помилковою є думка, ніби сфера застосування права обмежується покаранням осіб, які вчинили різні правопорушення. Багато хто з учнів дивується, дізнавшись, що наші повсякденні вчинки часто мають правову оцінку. Право, закони супроводжують людину все її життя. Щоб уміло і правильно користуватися своїми правами і добре виконувати свої обов'язки, не порушуючи прав і законних інтересів інших, треба знати закони. Звичайно, у вашому віці неможливо знати детально усі закони. Але основне, що стосується вас, ви повинні знати. Сьогодні ви приймете участь в правовій вікторині, в якій зможете перевірити свої знання з питань права і можливо, дізнаєтесь для себе щось нове.

Але на початку давайте визначимо, чому неповнолітні скоюють злочини?

Одна з причин цього явища – незнання законів і відповідальності за їх порушення. Ми починаємо вікторину, в якій ви закріпите свої знання законів та юридичних термінів.

В грі приймають участь дві команди. Кожна отримує по 12 запитань.

Завдання для розминки: у вигляді пантоміми представити термін з правової тематики.

Питання для команд:

1. На яких принципах у нашому суспільстві ґрунтується право? Відповідь. На принципах моралі.
2. Яку юридичну відповідальність несе людина в 14 років? Відповідь. У 14 років настає кримінальна відповідальність за вчинення ряду злочинів: вбивство, заподіяння тілесних ушкоджень, зґвалтування, пограбування, розбій, крадіжку, злісне і особливо злісне хуліганство, розкрадання вогнепальної зброї, боєприпасів, наркотичних речовин, умисне вчинення дій, що можуть викликати аварію потягу, умисне знищення або пошкодження майна.
3. Яка відповідальність настає в 15 років? Відповідь. Майнова відповідальність за заподіяння майнової шкоди.
4. Яка відповідальність настає в 16 років? Відповідь. Кримінальна за всі види злочинів.
5. Яка відповідальність настає з 18 років? Відповідь. 18 років - це повне цивільне повноліття, коли настає відповідальність за всіма законами.
6. Які ви знаєте органи правопорядку? Відповідь. Суд, органи внутрішніх справ.
7. Що таке хуліганство? Відповідь. Це умисні дії, що грубо порушують громадський порядок і виражають неповагу до суспільства.
8. Як карається законом хуліганство? Відповідь. Позбавленням волі на строк до 1 року, або виправними роботами на той же строк, або грошовим штрафом, а за злісне хуліганство - позбавленням волі на строк від 1 до 5 років
9. В якому законодавчому документі України закріплено право на освіту. Відповідь. В Конституції.
10. А в яких документах у ліцеї викладено обов'язки учнів? Відповідь. В "Законі про освіту", у Статуті ліцею, в Правилах для учнів
11. Ви стоїте на шкільному обліку як схильні до правопорушень. Чи знаєте ви, як треба себе поводити, щоб вас зняли з обліку?

12 Що ви розумієте в адміністративному законодавстві під терміном "громадське місце"? Відповідь. Вулиці, вокзали, кінотеатри, театри, магазини, установи, бібліотеки, музеї, салони громадських видів транспорту, житлові будинки, подвір'я житлових будинків, школи тощо.

13 Назвіть кілька прикладів протизаконної поведінки в громадських місцях, свідками яких ви були.

14 Що таке власність неповнолітніх? Відповідь. Деякі особисті речі - одяг, книги та ін.

15 У яких випадках підліток може розпоряджатися цінним власним майном, наприклад будинком, дачею, автомобілем? Відповідь. У випадках спадку, дарування власністю підлітка може бути будь-яке майно. Підліток, як і повнолітній, може володіти, користуватися, розпоряджатися цим майном.

16 Які ви знаєте основні обов'язки батьків і дітей? Відповідь. Обов'язок батьків - виховувати дітей, піклуватися про їхніх фізичний та моральний розвиток, про підготовку їх до праці. Батьки зобов'язані утримувати своїх неповнолітніх дітей, а в разі потреби - повнолітніх непрацездатних дітей. Обов'язок дітей - піклуватися про батьків. У разі, якщо батьки непрацездатні і потребують допомоги - повнолітні працездатні діти їх утримують.

17 Де, коли, у яких випадках кожній людині в її житті можуть стати в нагоді юридичні знання? Відповідь. Коли людина сама порушила закон, або коли допущено порушення закону по відношенню до неї.

18. Основний Закон держави (Конституція)

19. Державний озброєний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань. (Міліція)

20. Особа, яка надає фізичним і юридичним особам різні види юридичної допомоги, передбачені законодавством. (Адвокат)

21. Яку правову оцінку мають бійки? Відповідь:

Умисне завдання удару, побойів або вчинення інших насильницьких дій, які завдали фізичного болю і не спричинили тілесних ушкоджень,-

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот годин, або виправними роботами на строк до одного року.

Ті самі діяння, що мають характер мордування, вчинені групою осіб, або з метою залякування потерпілого чи його близьких,-

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк.

Ст. 126 Кримінального Кодексу побойі і мордування

22. Учень вихопив телефон в свого однокласника і кинув його на підлогу так, що телефон розбився. Чи є це злочином? Відповідь:

Стаття 194. Умисне знищення або пошкодження майна

Умисне знищення або пошкодження чужого майна, що заподіяло шкоду у великих розмірах, -

карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до трьох років.

23. Один учень погрожує іншому:

- Ще раз причепишся до мене – вб'ю! Ти ще не знаєш, які в мене друзі. Узнають, що ти до мене чіпляєшся – тобі не жити! Дайте правову оцінку цій ситуації. Відповідь:

Стаття 119. Погроза вбивством або заподіянням тяжкої шкоди здоров'ю.

Погроза вбивством або заподіянням тяжкої шкоди здоров'ю, якщо були підстави побоюватися здійснення цієї погрози, карається обмеженням волі на строк до двох років, або арештом на строк від чотирьох до шести місяців, або позбавленням волі на строк до двох років.

24. Як кваліфікуються лайки і образи? Відповідь:

Образа, тобто умисне приниження честі і гідності особи, виражене в непристойній формі, -

карається виправними роботами на строк до одного року або штрафом від тридцяти до вісімдесяти мінімальних розмірів заробітної плати, або громадською доганою. Стаття 126

Визначення команди-переможниці.

В перерві глядачам пропонується прийняти участь в обговоренні ситуацій (розігруються сценки).

СИТУАЦІЯ 1.

(За столом сидять троє учнів. Вони обговорюють подію: Михайло заліз у сільський магазин і викрав кілька пачок цигарок.)

Міша: А ви знаєте, що це було не так і страшно. Ти б, Назарку, мабуть з переляку у штани наклав би. А я зовсім не боявся .

Назар. Тоді вип'ємо за успіх.

Іра. Ви б краще не пили.

Міша. А що, ти з нами не збираєшся пити?

Іра Мені зовсім трішки

Міша. Пий, Ірко, пий! Слухай, поки твоєї мами немає вдома, нехай все це полежить у тебе.

Іра. Я так і знала, що ви мені дасте на зберігання. Але ж коли домовлялися про те, що ти підеш красти цигарки, Назар обіцяв їх заховати у себе вдома. А тепер даєте мені!

Назар. Тихіше, дитинко. Подякуй, що план розробив безпрограшний.

ЗАПИТАННЯ. Чи винні у крадіжці всі троє дітей?

ВІДПОВІДЬ. Так, винні усі троє у скоєній крадіжці. Назар організував її, він найстарший, Міша безпосередньо здійснив злочин. А Іра - знала про злочин і мовчала, нікого не попередила. Тут є організатор і підмовник злочину (Назар), виконавець злочину — Михайло. А Іра є посібником. Вона знала, що готується злочин і не прийняла заходів, щоб йому перешкодити. Укривання злочину—це є посібництво до його здійснення. Тим більше винна дівчина, що вона ще погодилася зберігати крадені речі.

Ст. 223 КК України за такий злочин визначає покарання через позбавлення волі на термін від 3 до 10 років.

СИТУАЦІЯ 2.

За столом сидять двоє учнів.

Андрій. Сиджу на лавці. Раптом бачу іде мій колишній друг, а тепер ворог —Сашко. Ну, думаю, зараз я з тобою розквітаюся. Хапаю палку—і наздоганяю Сашка. Ударив ззаду. А то виявився не він! Той хлопець від удару впав. Ну думаю, коли вже так сталося, полізу почищу його кишені. І так обламався! Витягнув гаманець, а в ньому всього 10 гривнів, звичайно, і від них не відмовився, давай швидше тікати. Отак мені пощастило .

Володя. А зі мною схожа пригода сталася. Іду, бачу Оксанка. Хотів пожартувати: смикнув за сумку і побіг. Біжу, захакався. Вирішив оглянутися. Йой! А то не Оксана, а якась старушенція. Очі витріщила, щось шепоче, руки тремтять. Я з переляку чкурнув. Перевірив сумку. Теж не багато: 13 гривень. І число таке нещасливе. Хай йому грець!

Міша. Що зажурились, синки? Чув я вашу розмову. Хто ж так ризикує? 2-3 гривні вкрали! Це треба бути останнім дебілом! Навчайтеся, синки, поки я добрий.
Ось дивіться.(виймає гаманець із кишені Андрія) Як бачите ніякого ризику.

ЗАПИТАННЯ. Давайте проаналізуємо всі три ситуації. Які злочини тут мали місце, яка міра покарання передбачена за них Карним Кодексом?

ВІДПОВІДЬ. Вчинок Андрія кваліфікується як розбій. У Карному Кодексі це ст. 142: Розбій—це напад з метою заволодіння індивідуальним майном громадян, поєднаний з насильством, небезпечним для життя або здоров'я людини, яка зазнала нападу або з погрозою застосування такого насильства. Карається позбавленням волі на термін до 5 років або виправними роботами на термін до 2 років. Володя вчинив грабіж. Грабіж—це відкрите викрадання індивідуального майна, ст. 141 КК. Особа, що вчинила грабіж, карається позбавленням волі до 5 років або виправними роботами від 1 до 2 років
Міша здійснює крадіжки. Відповідальність за крадіжки ми уже обговорювали.

Розглянути ситуацію

Як це часто трапляється з дітьми в найскладнішому — перехідному — віці, пригода почалася з малого. Збиралися на старому подвір'ї. Там у самому центрі штабелів, рейок і ящиків, накритих зверху фанерою та картоном, хлопці влаштували свій «штаб». Ні дощ, ні сніг не проникають крізь надійний дах. Та й від очей старших сховатися можна. Розмовляли про переглянуті фільми, комп'ютерні ігри, «качали» музику і відеоролики. До цього сховища і прийшов одного разу Юрко Сичов — нахабний хлопець, років на дна старший за інших. Спочатку переглядався,нарешті витяг карти.

Сергій Колосов і не помітив, як опинився у Сича в боргу.

- Треба розраховуватись,— сказав той сердито і вимогливо, спіймавши Сергія біля виходу з школи.— Ти мені сотню винен.

- Поверну я тобі твою сотню,— насупився Колосов.

- Після дощичку в четвер,— присвиснув Сичов. І наблизившись до обличчя підлітка, відчеканив тоном, який не обіцяв нічого доброго: «Увечері не розрахуєшся — поговоримо по-іншому».

До вечора Сергій ходив сам не свій. Йому кілька разів хотілося кинутися до мами на роботу: вона чергувала в поліклініці. Але ніби якась невідома сила зупиняла підлітка: він боявся зробитися в очах друзів маминим синочком. Ось тоді-то і згадав Сергій, що мати гроші на продукти зберігає в скриньці для білизни. «Візьму гроші, а потім щось придумаю»,— промайнула у підлітка думка. Але грошей у скрині не було. Натомість лежав годинник дядька Михайла, колишнього воїна-афганця, який нещодавно помер від тяжкої хвороби. Сергій машинально взяв годинник на долоню. «За чесну військову службу»,— прочитав він вигравіруваний на кришці напис. «За чесну...— зненацька для самого себе повторив він, і фарба сорому залила обличчя.— А я що роблю?» Зачинивши скриньку, він рішуче накинув на себе пальто і попростував до мами в поліклініку.

Дайте відповіді на запитання:

- 1). Поясніть, чому хлопець опинився на грані злочину.
- 2). Як, на вашу думку, повинна вчинити мама, почувши розповідь сина?

Які враження ви отримали від сьогоднішнього заняття? Які знання отримали?

Сподіваюся, в майбутньому житті ви не заблукаєте в лабіринтах закону, не наб'єте собі гулі в юридичних тупіках і зможете знайти правильний вихід з будь-якої ситуації!